

Висновки.

1. Результати проведених досліджень можуть використовуватися у навчальних закладах усіх типів і форм власності, що готують фахівців для машинобудівного виробництва, – для підвищення прикладної дієвості фізичного виховання, а також на машинобудівних підприємствах – при організації виробничої фізичної культури.

2. Застосування системи педагогічних заходів щодо забезпечення психофізичної готовності у практиці вузівської і після вузівської професійної освіти сприяють досягненню високого рівня готовності до виконання професійних функцій і збереження здоров'я.

Література:

1. Раевский Р.Т. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов технических вузов: Учебное пособие. - М.: Высшая школа, 1985 - 136с.
2. Ильинич В.И. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов. Физическая культура в профессиональной деятельности бакалавра и специалиста. - М.: Гардарики, 1991. - С. 380-432.
3. Філінков В.І. Модельне подання системи професійно-прикладної психофізичної підготовки фахівців машинобудівної виробництва //Збірник наукових праць: Фізичне виховання студентів творчих спеціальностей. - ВАК. - 1999. - С.91-99.
4. Раевский Р.Т. Проблемы физической подготовленности современного человека и пути их решения на рубеже XXI века //Фізичне підготовленість та здоров'я населення: 36. Наук, матеріалів між нар. наук, симпозіуму. - Одеса: ТЕС, 1998.
5. Макаров Р.Н. Профессиональная надежность и пути конструирования целевой модели и физической подготовки специалиста//Фізична підготовленість та здоров'я населення:36.Наук.Матеріалів між нар. наук. симпозіуму.—Одеса: ТЕС, 1998. - С.12-15.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Фотинюк В.Г.

Національний авіаційний університет, м. Київ

Формування високого рівня професійної компетенції фахівця, який здатний до саморозвитку і самовдосконалення, – наскрізна проблема педагогіки, психології, окремих дидактик вищої школи. Враховуючи, що сучасна соціально-інтелектуальна ситуація у нашому суспільстві характеризується широкими можливостями щодо докладання творчих зусиль особистості, проблема формування професійної компетенції, як основи високопродуктивної творчої професійної діяльності, набуває значного практичного змісту.

Дослідження проблеми підготовки фахівця вищої школи здійснюється переважно у контексті професіографічного підходу. Професіограма, як первинна якісно-описова модель фахівця, насамперед створює передумови для управління його становленням, а також є основою науково-практичного інструментарію щодо визначення навчальних досягнень студентів під час навчання, а у подальшому – для атестації кадрів.

Фахівці відзначають, що навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не просто дати людині суму знань, умінь і навичок, а сформувати її компетенції.

Між тим, процес формування професійної компетенції фахівця засобами фізичного виховання не є остаточно вивченим, що зумовлено багатоаспектністю і складністю проблеми.

Поняття «компетенція» визначається у словниках як «добра обізнаність із чим-небудь» [1]. Згідно зі словником іншомовних слів, «компетенція» характеризується як коло питань, у яких дана особа має знання, досвід. У даних визначеннях поняття компетенція здебільшого зводиться до наявності знань, умінь і навичок, до обізнаності у певній галузі.

Однак, ми погоджуємося з думкою фахівців, які тлумачать дефініцію «компетенція» ширше, підносячи її до сфери складних умінь і якостей особистості. Так, І.В. Зайченко [2] визначає компетенцію як загальну здатність, що базується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, які були набуті завдяки навчанню.

Сучасний фахівець за час навчання у вищому навчальному закладі повинен сформувати компетенційний комплекс, який можна схарактеризувати і згрупувати за різними ознаками. Основними групами компетенцій, яких потребує сучасне життя, на думку фахівців [2], є:

- **соціальні**, пов'язані з готовністю брати на себе відповідальність, бути активним у прийнятті рішень, у суспільному житті, у врегулюванні конфліктів ненасильницьким шляхом, у функціонуванні розвитку демократичних інститутів суспільства;

- **полікультурні**, що стосуються розуміння несхожості людей, взаємоповаги до їхньої мови, релігії, культури тощо;

- **комунікативні**, що передбачають опанування важливим у роботі і суспільному житті усним і писемним спілкуванням, оволодіння кількома мовами;

- **інформаційні**, що зумовлені зростанням ролі інформації у сучасному суспільстві й передбачають оволодіння сучасними інформаційними технологіями, вміннями здобувати, критично осмислювати і використовувати різноманітну

інформацію, що пов'язана з потребою та готовністю постійно навчатись як у професійному відношенні, так і в особистому і суспільному житті.

Компетенція є інтегрованим результатом навчальної діяльності і формується передусім на основі опанування змісту освіти в цілому (середньої, вищої) та окремої навчальної дисципліни. У підготовці майбутнього фахівця насамперед виокремлюють загальні і спеціальні компетенції [4].

«Вертикальний зріз» професійної моделі фахівця розкриває необхідність формування і удосконалення двох взаємопов'язаних і взаємообумовлених компонентів. Один з них відображає змістові і операційні структури моделі, другий – її практично-дієвий фонд [3].

Професійну компетентність фахівця відображають, насамперед, змістові і операційні структури моделі творчої особистості, що становлять синтез необхідних і достатніх професійно значущих знань.

Основними параметрами даного аспекту моделі фахівця є такі якісні характеристики професійно значущих знань: глибина (фактично «шлях» від явища до суті); зміст узагальнень («дистанція» від факту до узагальнення); рівень узагальнення (широта «переносу»).

У межах процесу фізичного виховання – це засвоєння знань щодо змісту та умов професійної діяльності у контексті особливостей функціонування організму, загальновалеологічні і спеціальні знання з фізичної культури та розділу професійно-прикладної фізичної підготовки.

Другим компонентом моделі фахівця є її практично-дієвий фонд. Його утворюють інтегральні вміння і навички. В умовах фізичного виховання необхідно здійснювати формування рухових умінь і навичок, умінь і навичок здорового способу життя, виконання профілактичних заходів у рамках професійно-прикладної фізичної підготовки, розвиток рухових якостей в аспекті загальної та спеціальної професійно-прикладної фізичної підготовки.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов./Уклад і голов. Ред В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Чернігів, 2003. – 528 с.
3. Кічук Н.В. Вища педагогічна школа – основний етап формування творчого фахівця засобами гуманітарно зорієнтованої освіти // Творча особистість вчителя, проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць/Ред. кол.: Н.В. Гузий (відп. ред.) та ін. – К., УДПУ, 1997. – С. 229-231.
4. Любкина В.А. Подготовка учителя труда в Резекненской высшей школе // Творча особистість вчителя, проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць/Ред. кол.: Н.В. Гузий (відп. ред.) та ін. – К., УДПУ, 1997. – С. 307-310.